

Residenset ska lyftas till forna tiders glans

KRISTIANSTAD Artikeln publicerades Fredag 16.56

Kristian Vukaj slipar varsamt bort färg från listverk på fasaden. Det gäller att ta det lugnt och vara noggrann, annars är det risk att materialet förstörs.

Efter år av eftersatt underhåll rustas nu den gamla residensbyggnaden i Kristianstad upp ordentligt. En varsam och tidskrävande renovering av fasaden har inletts och inom kort påbörjas åtgärder även invändigt.

– När vi är klara hoppas jag att byggnaden upplevs som en pärla i staden, säger David Carlsson på Folkes Bygg & Byggnadsvård, www.folkesbygg.se, som fått den grannliga uppgiften att restaurera fasaden.

Han börjar med att visa den del av byggnaden som vetter åt öster och som redan har rustats upp. Den gula färgen lyser i höstsolen och de mer grönaktiga kanterna och listerna skapar skarpa skuggor längs fasaden.

Vädret har skapat sprickor i byggnaden

– Detta är målbilden. Det är få byggnader i Sverige som har så tydliga profiler, tydligt skuggverk och skarpa kontraster, säger David Carlsson.

Fasaden gjordes som ett test för att se vilka olika metoder som var bäst för få så bra resultat som möjligt. Förutom Statens Fastighetsverk, www.sfv.se, och Folkes bygg & byggnadsvård har en antikvarie och en arkitekt också varit med i processen och man landade i en ganska unik lösning.

– Vid flera andra residens har man gjort bedömningen att hela fasaden behöver putsas om. Här skrapar vi bort färgen på gördelgesimser (horisontell list som delar fasadyta reds anm), omfattningar och listverk för att sedan linoljeindränka, linoljespackla och måla med linoljefärg. Det är en ytterst ovanlig metod i dag, säger David Carlsson.

Högst upp på residenset fasad syns det byggkunnande som fanns i mitten av 1800-talet tydligt. Taklisten kunde göras rak utan mätning med laser imponerar på dagens byggare.

Metoden är densamma som när fastigheten byggdes i slutet av 1850-talet.

– Det fanns i arkitektens beställning 1855, målet är att komma så nära originalbyggnaden som möjligt, säger David Carlsson.

Det har såklart krävt en del efterforskning, men metoden bedöms som mest lämplig. Det får byggnaden att andas samtidigt som linoljan ger kalkputsens styrka. Nuvarande färglager som lagts på över tid tas varsamt bort med ES-metoden. Färglösaren ES 2 kommer från Takcare, www.takcare.se, ett miljö- och hälsoanpassat biologiskt nedbrytbart medel. Det sista lagret som löses upp, skrapas bort enligt ES-metoden. Allt tas om hand som farligt avfall.

– Det handlar om mellan 14 och 19 lager färg som målats på genom åren och det har varit till nackdel för fasaden, säger David Carlsson.

Resterande kalkbruk, det vill säga de gula kvaderytorna samt ritsade kvader, ska bilas bort så att bakomliggande tegel kommer fram. Därefter putsas det upp på nytt med kalkbruk och målas med kalkfärg.

– Det har varit ett detektivarbete att avgöra vilken färg vi skulle använda. Men i en garderob fanns en bit orörd fasadyta, som klarat sig undan väder och vind, som vi kunde ta pigment av och analysera, säger David Carlsson.

Längs fasaden som ligger i söderläge har restaureringen påbörjats. Kalkputs har tagits bort och tegelväggen ligger synlig. Kristian Vukaj står på byggnadsställningen och håller på att skrapa bort färg från lister.

– Det gäller att vara väldigt noggrann och att ta det försiktigt, men också att man tar det lugnt. Går det sönder blir det mycket mer jobb för murarna, säger han.

Kristian Vukajs uppgift är att varsamt skrapa bort gamla färglager från listverken. Ett arbete som minst sagt kräver tålamod.

Allra högst upp på byggnaden håller Lasse Persson och Joakim Nilsson på att laga hål och andra skador i kalkputsen. Det kan kännas som ett evighetsarbete eftersom de endast kan lägga på några millimeter murbruk åt gången. Därefter måste det torka innan det går att lägga på nästa lager.

Båda två är djupt imponerade av den hantverkarskunskap som fanns förr i tiden.

– Det är helt otroligt hur de klarade av att göra det rakt. Det fanns ingen laser på den tiden. Det är imponerande och gör att man ser ödmjukt på uppgiften, säger Lasse Persson.

Lasse Persson håller på att fixa gamla skador som finns på fasaden.

Arbetet med de två första etapperna av fasaden, det vill säga de som vetter åt söder och väster, väntas vara klart om ett drygt år. Därefter finns planer på att göra resterande ytor efterhand.

– Om man bara underhåller det bra kan det hålla i hundra år, säger David Carlsson.

Residenset i Kristianstad som klassas som ett statligt byggnadsminne stod länge på Statens fastigheters lista över de objekt som staten inte nödvändigtvis behövde äga.

Det har lett till att underhållet på fastigheten blivit eftersatt, men nu är det klart att fortsättningsvis ska förvaltas av staten och därför inleds nu renoveringarna.

Förutom fasaden, där de två första etapperna väntas kosta runt 10 miljoner, blir nästa steg en totalrenovering av representationsvåningen. Det är revisionsfirman EY som ska flytta in i den 880 kvadratmeter stora våningen nästa år och för att göra lokalerna ändamålsenliga krävs åtgärder för runt 30 miljoner kronor.

– Därutöver ska vi också tillgänglighetsanpassa entrén, förklarar Stefan Larsson, teknisk förvaltare på Statens Fastighetsverk.

I nuläget står runt 80 procent av fastigheten tom. När EY flyttar in blir hälften uthyrt. Men med upprustningen är målsättningen att få hela huset uthyrt.

– Ambitionen är att vi återigen ska fylla huset med aktiviteter och människor och återskapa lite av forna tiders glans, säger Stefan Larsson.

Joakim Nilsson framför den del av fasaden av residenset som är färdig. Tekniken, inkl. ES-metoden, som används är i princip unik i Sverige.

Arbetet med att rusta upp två av fastighetens fasader väntas ta drygt ett år.

Detaljerna högt upp på fasaden visar på precision.

Lasse Persson på Folkes Bygg & Byggnadsvård restaurerar taklisten högst upp på residensets fasad.

David Carlsson som är ansvarig för projektet på Folkes Bygg och Byggnadsvård anser upprustningen av residenset är ett av de svåraste de åtagit sig.

För Kristian Vukaj gäller det att vara noggrann när han skrapar bort färg med ES-metoden. Det handlar om mellan 14-19 lager som målats på genom åren.

Joakim Nilsson på Folkes Bygg & Byggnadsvård.